

Debatindlæg: Hvor blev solidariteten af?

□ Af **Karoline Liv Vildlyng**, informations-specialist ved AU Library, Arts Aarhus

Siden oktober 2023 har verden været vidne til en eskalering af den humanitære katastrofe i Gaza. Over 60.000 mennesker er blevet dræbt, heraf er mere end 50.000 børn blevet dræbt eller såret siden oktober 2023, ifølge UNICEF. Hele kvarterer er blevet udslettet, biblioteker og universiteter jævnet med jorden, og civilbefolkningen sulter under belejring. Det er ikke længere blot en krig. Juridiske eksperter, FN-embedsfolk og menneskerettighedsorganisationer som Læger Uden Grænser har nu sat ord på det, mange har tænkt: Det, vi ser, er en etnisk udrensning. Amnesty International og Human Rights Watch har tidligere erklæret, at både apartheid og forbrydelser mod menneskeheden begås i de besatte områder.

Alligevel har de danske kulturinstitutioner, herunder det danske biblioteksvæsen, forholdt sig næsten larmende tavst til den humanitære katastrofe. På den baggrund er spørgsmålet: Hvor blev solidariteten af?

Vi er en del af et fag med et ansvar

Bibliotekarer har historisk spillet en rolle i samfundets etiske og demokratiske udvikling. Vi forvalter ikke kun bøger, men også dannelse, oplysning, en generel følelse af fælles samfundsansvar. Vi forsvare ytringsfriheden, informationsfriheden og retten til viden – også i krisetider. Så hvorfor er vi så stille, når den globale samvittighed burde råbe op? I Sverige har bibliotekarer i flere byer arrangeret oplæsninger, informationsaftener og udstillinger om Gaza. I Norge har Bibliotekarforbundet offentligt opfordret til våbenhvile og humanitær adgang. I Danmark? Ingen samlet reaktion.

Er det mon frykten for at blive opfattet som aktivistiske eller politiske? Er det berøringsangsten for et konfliktfyldt emne? Eller er vi blevet så vant til verdens kriser og uretfærdigheder, at vi har opbygget en faglig kynisme, der dulmer vores menneskelige indignation?

De udslettede biblioteker

Inden krigen var Gaza hjem for cirka 13 offentlige og akademiske biblioteker, herun-

der Gaza Municipal Library, Maghazi Library, Rashad al-Shawa Cultural Center og biblioteker på Islamic University of Gaza. Disse institutioner udgjorde hjørnestenene i Gazas kulturelle og intellektuelle liv og gav tusindvis af borgere – især unge – adgang til litteratur, forskning og digitale informationsressourcer, ofte under ekstremt vanskelige forhold.

I dag er der praktisk talt ingen biblioteker tilbage. Mange er bombet til ruiner, brændt eller systematisk ødelagt. Islamic University of Gaza blev ramt af luftangreb i krigens første uger. Gaza Municipal Library blev beskadiget allerede i oktober 2023. En hel generation risikerer at vokse op uden adgang til bøger, uddannelse og historie – og vi ser til i tavshed.

Biblioteket er et etisk rum

Biblioteket skal været et sikkert og mangfoldigt rum for alle. Men det betyder ikke, at biblioteksrummet er neutralt. Valget af materialer, arrangementer og temaer i vores udstillinger er i sig selv altid kuratering – og dermed valg. Det handler ikke om at tage parti i en kompleks geopolitisk konflikt. Det handler om at sige: Når information mørklægges, skal vi oplyse. Når biblioteker, arkiver og samlinger udslettes, skal vi sige fra. Når civile dør i titusindvis, skal vi også råbe op. Præcis som mange af os har gjort i sympati med krigen i Ukraine.

Så vi kan begynde med at tage snakken – i personalegrupper, i fagblade, til seminarer og konferencer. Vi kan skabe udstillinger, der sætter fokus på pressefrihed, krigens konsekvenser og censur. Vi kan invitere til samtalesaloner og oplæg med journalister, forskere eller aktivister. Personligt kan jeg anbefale at starte med en bogudstilling, der har fokus på palæstinensiske forfattere, fx Arabesques af Anton Shammas, Mural af Mahmoud Darwish, We Could Have Been Friends, My Father and I af Raja Shehadeh, Reflections on Exile af Edward W. Said og You Exist Too Much af Zaina Arafat.

Dette indlæg er skrevet med håb. Håb om at vi kan starte en tiltrængt debat. Hvis ikke vi som bibliotekarer tør stå vagt om menneskelig værdighed og oplysning i krisetider – hvem skal så? Solidaritet er ikke kun en følelse. Det er velovervejede handling. Og tiden for handling er nu.

✱ Indlægget er udtryk for skribentens egen holdning.